

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

IV. De aliis pœnis spiritualibus hæreticorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

modo adire eum, cui absolutio referatur: de hoc tamen dixi satis *disput. 20. de Penit. sect. 10. numer. 218. & sequentibus*, & videri posset Hurtado in *presenti dicta disput. 84. sect. 9. §. 169. & sequentibus*.

117 *An penitens non habens Confessarium à quo directè possit absolui ab hæresi, vel ab excommunicatione, possit ab alio approbato directè absolui ab aliis peccatis, & indirectè à peccato hæresis, non tamen ab excommunicatione ob hæresim contracta.* De quo agit Hurtado in *presenti dicta disput. 84. sect. 7. subsect. 3. per totam*. Ego autem egi de eodem puncto *disput. 14. de Euch. sect. 5. per totam*, & præsertim à n. 99. & ex ibi dictis constat posse etiam in peccato hæresis eum casum occurrere; ubi etiam dictum est quid tunc penitens agere debeat, & an sit obligatio confitendi sacerdoti inferiori peccatum etiam illud reservatum, à quo ipse non potest directè absolui, & alia, quæ circa hoc punctum desiderari possent.

SECTIO IV.

De aliis penis spiritualibus hæreticorum.

118 *Hæreticorum pena spiritualis, non posse in loco sacro sepeliri.* **A**liæ assignari solent hæreticorum pœnæ spirituales, de quibus nunc breuiter agendum. Prima esse potest, ne possit in loco sacro sepeliri quam pœnam primo loco ponit Castro Palao 1. tom. tract. 4. *disput. 4. punct. 4. numer. 1.* & colligit ex cap. quicumque, de hæreticis in sexto ubi glossa idem docet, & Farinacius de hæresi, q. 192. toto §. 3. à numer. 38. qui aduertunt hoc intelligi de eo, qui ita notorie hæreticus obijt, ut nulla possit tergiversatione celari: hunc enim qui præsumpsit in loco sacro sepeliri, eo ipso manet excommunicatus. De illo tamen textu & de hac prohibitione an sit intelligenda de omnibus hæreticis diximus *supra disput. 14. sectione 4. §. 5. dub. 5. & disputatione 20. de Eucharistia sect. 2. numer. 56.*

119 *Irregularitas, peculiaris titulus pœnæ hæresis.* Secunda pœna assignari solet irregularitas, quam non solum incutunt hæretici ex infamia, quæ oritur ex notorietate criminis gravissimi, quæ communis est aliis criminibus generantibus infamiam, & non habet locum nisi in publicis, & notoriis; sed peculiari etiam titulo ratione hæresis, quæ ipso facto reddit hæreticum irregularem. Quare sententia satis communis, & probabilissima docet, quemlibet hæreticum externum etiam occultum esse ipso facto irregularem. Ita pluribus citatis Sanchez lib. 2. in Decalog. capit. 25. numer. 2. & alij plures, quos affert, & sequitur Suarez in *presenti disput. 21. sect. 5. numer. 1. & disput. 43. de censuris sect. 1. Castro Palao dicto punct. 4. numer. 2.* Filiucius, Cominch, & Bonacina apud Dianam 1. parte tract. de Bulla Cruciatæ *resolut. 114.* Rodericus, Vgolino, Farinacius, Reginaldus, quos affert & sequitur idem Diana 2. parte tract. 1. miscell. *resolut. 24.*

Alij tamen non contemnendi doctores putant hæreticum occultum non esse irregularem, nam textus omnes de notorio solum loqui videntur. Hanc sententiam probabilem esse dicunt. Henríquez Eman. Sa, Sayrus, & Auila, apud Sanchez, ubi supra *num. 1.* qui *num. 18.* fatetur hanc irregularitatem esse valde dubiam. Vnde probabile hoc esse fatetur etiam Castro Palao *dicto num. 2. & Reginaldus in praxi rom. 2. lib. 3. tract. 2. cap. 15. numer. 183.* & Diana 1. parte ubi supra *dicta resolut. 114.* qui alios auctores addit 2. parte ubi supra *dicta resolut. 24.* & 4. parte tract. 2. de irregularit. *resolut. 46.* Et denique hanc sententiam, ut vetiorem amplectitur Hurtado in *presenti disput. 87. sect. 1. §. 10.* & mihi etiam probabilis videtur, omnia enim quæ pro contraria afferuntur, probabilem habent solutionem, & non sunt multiplicandæ irregularitates, ubi clarè non constant.

Afferri solent ad eam irregularitatem probandam aliqua antiqua decreta, ex Gregorio Magno in c. nos consuetudinem, dist. 12. & ex 7. Synodo in cap. convenientibus 1. q. 7. & ex Leone Papa in cap. saluberrimum; eadem causa, & quælibet reuera ea decreta non satis id probant: nam in primis ex iis constat potius ab antiquo id observatum, ut clerici, sacerdotes, & Episcopi ab hæresi reuerentes, in suo saltem gradu benigne reciperentur, & retinerentur, non tamen ad altiorum ascenderent; non erant ergo irregulares: nam irregularis non posset exercere ordinem præa susceptum. Deinde in iis omnibus sermo erat de hæreticis notoriis, de quibus Prælati dubitabant, an eos possent, aut deberent in suorum graduum ministerio relinquere. Vnde considerandum etiam est, ea decreta non tam regulam, & legem tradere ipsius hæreticis conuersis, quid ipsi agere debeant, quàm Prælati, quomodo se erga eos deberent gerere: sunt ergo leges, quas observare debent Prælati, quando eos Ecclesiæ reconciliant; non tamen videntur leges, quas ipsi debeant in seipsum exsequi, quando secreto, & in foro conscientie Ecclesiæ reconciliantur. Afferri etiam solet ex Innocentio III. in cap. Inter sollicitudines de purg. canon. ubi laudatur Archiepiscopus, quod Decanum de hæresi suspectum suspendit à beneficio, & statuitur, quod si in purgatione defecerit omnino priuetur. Sed tamen ipse Suarez dicta *disput. 43. de censur. sect. 1. numer. 3.* fatetur, ibi non agi aperte de irregularitate, & crimen illud fuisse cum infamia publica: Nec magis virget, quod alij afferunt ex Alexandro IV. in cap. Quicumque §. hæretici de hæresi in 6. ubi præcipitur, ne hæretici, aut illorum filij, fautores, & receptatores, admittantur ad vllum beneficium, vel officium publicum. Inde tamen non potest colligi irregularitas, cum non prohibetur usus ordinum: nec etiam de hæretico occulto: alioquin filius illius, qui semel solus in cubiculo peccauit contra fidem, esset irregularis, quod nemo diceret.

Magis posset virgere Breue quoddam Clementis VII. (non Clementis VIII. ut per errorem citatur apud Suarez ubi supra *num. 2. & num. 8.*) quod incipit: Cum scitis, & refertur apud Pennam in fine directorij inquisit. Vbi Pontifex concedit inquisitoribus facultatem dispensandi in irregularitate cum hæreticis occultis: supponit ergo, hæreticos etiam occultos esse irregulares. Respondetur tamen in primis aliquos

aliquos putare non adstringi concessionem illam ad hæreticos omnino occultos, sed extendi ad eos, qui non sunt iudicialiter inquisiti, sed solum extraiudicialiter comparentes, quod indicare videntur verba illa concessionis: *Vobis enim, ac Vicariis prefatis extraiudicialiter Lutheranos occultos, & non inquisitos per ordinarium, siue alios indices, &c.* Nam Lutherani non solent appellari, qui semel in cubiculo hæresim internam signo aliquo externo expresserunt, sed qui sectam illam profitentur, qui occultis dicuntur quoad forum iudiciale: ita Hurtado ubi supra. §. 7. Sed quidquid de hoc sit, responderi potest stante opinione contraria probabili, & satis communi, prudenter peti potuisse facultatem à Pontifice ad dispensandum cum hæreticis occultis, quos communis satis doctorum sententia iudicat esse irregulares.

123 *Qua notorietas requiratur ad hanc irregularitatem.* Hinc oritur dubium, quæ notorietas requiratur ad hanc irregularitatem, an sufficiat notorietas facti, an verò requiratur notorietas per iudicis sententiam. Responderetur de notoriis ad minus notorietate qualibet etiam facti loqui decreta supra citata: & ita fateatur Hurtado ubi supra. §. 8. & consuetudo ac praxis id satis declaravit: ij enim omnes dispensatione indigent. Quæ etiam praxis, & vltus declaravit hanc irregularitatem non esse sicut illam, quæ præcisè ex infamia facti oritur, quæ ablata infamia eo ipso absque alia dispensatione cessat: nam hæreticus semel notorius manet irregularis, donec dispensetur: quod fieri potuit, parum quia quantumcumque emendetur, semper manet illa macula hæresis præterita, quæ illum reddit minus aptum ad dignitates, & munera Ecclesiastica: partim quia potuit satis condignè hæc pœna imponi hæretico notorio, vt fideles magis ab eo crimine terrentur: non sic autem expediebat fortasse hæreticos omnino occultos eadem pœna punire, ne cogentur suam hæresim secretam, quam secreta etiam pœnitentia explauerant, manifestare, quod illis difficilimum esset, propter infamiam, quam incurrerent apud Catholicos, & propter alia inconuenientia.

124 *Quis possit in hac irregularitate dispensare.* Consequenter queri solet, quis possit in hac irregularitate dispensare: Certum est posse summum Pontificem. Dubium est ergo primò, de Episcopo: & distinguendum est de hæretico notorio, & de occulto. Nam si occultus contrahit irregularitatem, & indiget dispensatione, videtur hæc facultas concessa Episcopis in Tridentino sess. 24. cap. 6. de reformatione, vbi generaliter illis datur facultas dispensandi in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario. Aliqui tamen volunt exceptam etiam intelligi implicitè hæresim, propter regulam communem, quod in concessionem aliorum casuum non intelligitur hæresis, nisi exprimitur. Ita Maiolus apud Sanchez. dicto cap. 25. num. 15. Suarez verò dicta sect. 1. num. 7. putat satis exprimi ibi hæresim; cum paulò post explicetur absolutio etiam ab hæresi occulta Episcopo committi, cum certis limitationibus, cum quibus dispensatio etiam in irregularitate censetur concessa: id enim significant verba illa generalia *idem, & in hæresi crimine, &c.* quæ ad omnia præcedentia referri videntur. Sed tamen Sanchez n. 16. meritò putat verba illa solum referri ad absolutionem, de qua proximè actum fuerat.

Addit tamen in generali concessionem dispensandi in irregularitate ex delicto occulto comprehensam fuisse etiam irregularitatem ex hæresi; atque ideo absque iis limitationibus, cum quibus postea conceditur absolutio. Nam licet in concessionem facultatis ad absolendum non intelligatur hæresis, nisi exprimitur: id tamen non procedit in facultate ad dispensandum: nam strictior est reservatio hæresis quoad absolutionem, quàm quoad dispensationem: sicut è contra difficilius est dispensatio irregularitatis homicidij voluntarij, quàm absolutio ab eo peccato, à quo omnes confessarij absolute possunt de iure communi, nisi Episcopus id sibi referuet; dispensare tamen nemo potest nisi solus Papa, qui rarissimè dispensat. Differentia autem oritur ex diuersitate horum peccatorum, quæ diuersas exigunt medicandi rationes: quare eandem sententiam tenent Hurtado ubi supra §. 13. qui alios affert; item Farinacius de hæresi, quest. 192. num. 79. Castro Palao dicto puncto 4. num. 3. qui idem dicunt, etiam si facultas ibi data ad absolendum ablata hodie sit per Bullam Cœnæ: nam ablata facultate ad absolendum, non auferretur illa aliq ad dispensandum, & Bulla Cœnæ nihil dicit de facultatibus ad dispensandum, sed solum de facultatibus ad absolendum ab illis casibus; quod mihi etiam satis probabile videtur, & pro ea sententia quam ipse etiam sequitur, plures affert Diana 2. part. tract. 1. miscell. resol. 24.

Opponit tamen sibi Sanchez ubi supra n. 17. argumentum, quod dicit esse satis difficile, ex cap. Cum illorum, de sentent. excom. vbi generaliter dicitur, Episcopum non posse dispensare in iis casibus, in quibus non potest absolute: quia ablata facultate ad minus, qualis est facultas ad absolendum, auferretur facultas ad maius, qualis est ad dispensandum. Vnde illam regulam inferunt glossa, Abbas, Felinus, & alij ibi quod qui absolute non potest, nequit etiam dispensare. Quod argumentum tanti ponderis est apud Suarez ubi supra num. 7. vt propter illud fateatur reuocata per Bullam Cœnæ facultate Episcopi ad absolendum ab hæresi, intelligi reuocatam facultatem dispensandi in irregularitate ex hæresi occulta.

Sed tamen Filliucius tom. 1. tractat. 20. cap. 9. num. 246. dicit in illo textu supponi potius, maius quid esse posse absolute, quàm posse dispensare, atque ex eo quod Episcopus in casu ibi adducto non poterat dispensare, inferre Pontificem, quod neque possit absolute: quem sensum dicit constare legenti, & obseruandum esse contra glossam, & alios, qui corrumpunt textum. Quam explicationem laudat, & approbat Diana 2. part. tract. 1. miscell. resol. 14. Quam tamen negare non possum esse singularem, & contra communem interpretum sensum: quare oportet verba illius textus in medium proferre, vt eam examinemus.

Casus itaque ibi propositus erat, quid agendum sit cum iis, qui cum essent excommunicatiore irreti ob violentas manus in Clericos iniectas, quæ excommunicatio Apostolica Sedi reservata est; Ecclesiasticos tamen ordines susceperunt. Quos Pontifex diuidit in duas classes. Primam eorum, qui scienter susceperunt ordines. Secundam eorum, qui ex obliuione criminis, vel iuris ignorantia id fecerunt. Quæ distinctio ne supposita sic statuit. *Primos si fuerint sacula-*

126 *Quid agendum cum excommunicatis ob violentas manus iniectas, qui ordines susceperunt.*

res Clerici, à susceptis ordinibus censemus in perpetuum deponendos: in reliquis casibus, tam Archiepiscopi, quam Episcopi absque mandato Sedis Apostolicæ specialis, dispensandi facultatem se nouerint non habere, quibus etiam est absolutio talium interdicta: cum maiora intelligantur illis prohibita, quibus vetita sunt minora. Poterunt tamen huiusmodi Romani Pontificis auribus intimari, ut ab eo secundum rigorem, vel aequitatem responsum prodeat, prout discretio sua viderit faciendum. Postea verò subdit quid faciendum sit cum regularibus, in iis casibus. Quidam ergo, nempe Filliucius, & Diana, in verbis illis, cum maiora intelligantur illis prohibita, &c. dicunt rationem reddi, non cur non possint Episcopi dispensare, sed cur non possint absolvere: nempe quia cum non possint dispensare, quod est minus, non poterunt absolvere, quod est plus quam dispensare: quare ex negata facultate ad dispensandum infertur negata ad absolvendum, non verò è contra. Alij verò interpretes dicunt, rationem non reddi, cur non possint absolvere, sed cur non possint dispensare, quod probat Pontifex in illis verbis: quibus etiam est absolutio talium interdicta, cum minora intelligantur illis prohibita, &c.

127

Hæc secunda communisque interpretatio videtur mihi legitima, & genuina illius textus. Primò quia alioquin videretur sibi Pontifex in hoc eodem capite contradicere: nam reip̄a postea loquens de regularibus, concedit Abbatibus facultatem absolvendi subditos ab ea excommunicatione, exceptis quibusdam casibus grauioribus, negat tamen facultatem dispensandi cum iis, qui scienter cum tali excommunicatione ordines suscepissent: pluris ergo facit Pontifex facultatem illam dispensandi, quam absolvendi, siquidem illam Abbatibus regularibus negat; hanc verò concedit. Secundò quia verba illa, quibus est etiam absolutio talium interdicta: non videntur posse afferri, nisi ut rationem ad probandum non posse ab Episcopis dispensari, non verò ut conclusionem probandam: quia casus ibi propositus, de quo Pontifex consulebatur, non erat an Episcopi possent illos absolvere: de hoc enim non fuerat dubitatum, imò ad proponendum dubium tunc occurrens supponitur in ipso initio illius capitis absolutionem illam esse soli Pontifici reservatam his verbis: cum illorum absolutio, qui pro violenta manuum iniectioe in clericos labem excommunicationis incurrunt (quibusdam casibus à predecessore nostro exceptis) sedi duntaxat Apostolica referuetur: nonnulli Ecclesiasticam sententiam negligentes, in excommunicatione positi, Ecclesiasticos ordines accipere non formidant: quia autem de his fieri debeat, Apostolicum sæpius oraculum imploratur. Vbi vides vnum supponi, nempe absolutionem esse reservatam Pontifici; alterum quæri, nempe quid agendum cum iis, qui excommunicati ordines acceperunt. Non ergo erat, quod rediret Pontifex ad probandum id, quod supponebatur, nempe Episcopos non posse absolvere, sed id solum affert ad probandum id, de quo quærebatur, nempe illos non posse dispensari ab Episcopis, quia eos nec possunt absolvere. Terriò denique hoc ipsum colligitur ex verbis immediate sequentibus: nam postquam dictum est Episcopos, non posse dispensare, qui nec ab-

solvere possunt, cum maiora illis intelligantur prohibita, quibus vetita sunt minora: statim immediatè subditur: Poterunt tamen huiusmodi Romani Pontificis auribus intimari, ut ab eo secundum rigorem, vel aequitatem responsum prodeat, &c. Quæ verba loquuntur plane de dispensatione, de qua Pontifex iudicaturus dicitur, an expediat, remisso Ecclesiastico rigore, aliquando concedere. Consideranda autem et illa aduersariua, tamen, quæ refertur debet ad præcedentia: non ergo erat sermo in proximè præcedentibus de probanda carentia facultatis, in Episcopo ad absolvendum, sed potius ad dispensandum, quæ probata fuit ex eo, quod nec absolvere posset. Quare stabili, quod Episcopus dispensare non possit, optimè subiungitur: Poterunt tamen huiusmodi, &c. Quasi dicat, licet non possint ab Episcopo dispensari, non tamen manent sine remedio, sed poterit Papa deus informari, ut iudicet, an cum iis dispensare expediat. Quare iuxta illam communem interpretationem rectè omnia in textu coherent nec alia sine violentia posse videtur adhiberi.

Solum posset obici in fauorem illius alterius interpretationis, quod in 2. parte illius capitis Pontifex agens de regularibus, non solum statuit, quis possit vel non possit cum illis eo casu dispensare, sed etiam, quis debeat eos ab ea censura absolvere: ergo fatendum est, ne doctrina circa sæculares fuerit diminuta, utrumque etiam circa illos statum fuisse à Pontifice nempe circa dispensationem, atque etiam circa absolutionem: quare verba illa, quibus etiam est absolutio talium interdicta non fuerunt solum adducta ad probandum non esse dispensandos ab Episcopo, sed potius ut conclusionem statutam circa facultatem ad absolvendum. Ad hoc tamen responderi potest negando consequentiam: nam circa sæculares solum quærebatur de dispensatione, ideo nihil oportebat circa illos statuere de absolutione: circa Regulares verò voluit Pontifex ea occasione aliquid nouum statuere in ordine ad absolutionem, & mitigare rigorem antiquum in fauorem status Religiosi: ideo non mirum, quod de utraque facultate decreuerit quid faciendum: cum non posset nouum ius introduci sine decreto nouo, quod, tamen nouum ius circa absolutionem sæcularium inducere noluit.

Relicta ergo ea interpretatione, remanet difficultas supra proposita ex illo textu contra facultatem Episcopi perseverantem ad dispensandum ablata per bullam cœnæ facultate ad absolvendum. Ad quam difficultatem Sanchez ubi supra num. 18. dicit regulam ibi statutam à Pontifice veram esse, quod ablata facultate ad minus, auferretur etiam facultas ad id quod est plus: quæ regula bene applicatur ad casum illum male ordinato, plus est, quam facultas illum absolvendi à censura Canonis: non tamen applicari bene regulam illam ad nostrum casum, quia reservatio absolutionis ab hæresi strictissima est: quare si compararetur cum facultate ad dispensandum in hac irregularitate adeo dubia ex hæresi occulta, non maior, sed potius minor a stimanda erit facultas hæc ad dispensandum, quam illa ad absolvendum, vnde ex reuocatione huius non arguitur reuocata esse & illa alia.

Hæc responsio probabilis est & in eius confirmationem

tionem ponderari potest, quod Paulus III. in bulla sua edita anno 1549. quae incipit *licet debuerim*, concessit Generali Societatis facultatem dispensandi cum omnibus suis subditis, qui vota religiosa in Societate emisissent, in omni irregularitate, (excepta, ex homicidio voluntario, bigamiae, & mutilatione membrorum) pro utroque foro, atque adeo in irregularitate etiam ex haeresi occulta proveniente; & tamen in eadem Bulla negavit eidem Generali facultatem eisdem absolventi à relapsu in haeresim, & aliquibus aliis. Pluris ergo faciebat absolutionem ab his criminibus, quam dispensationem ab iis irregularitatibus. Et haec quidem responsio ad praesentem difficultatem sufficeret. Ceterum, ut verum fatear ego aegre concedam regulam illam, cum tota illa vniuersalitate, ut quando aliquis habet iam facultatem ad duos actus non subordinatos, sed disparatos, si auferatur illi facultas ad faciliorem, intelligi debeat eo ipso ablata ad alium difficiliorem. Quod quidem in genere loquendo non videtur esse verum. Nam si subditus religiosus facultatem habeat generalem à suo Praelato exeundi, domo & facultatem etiam habeat dandi vnum librum alteri religioso, quamvis prima facultas maior sit, quam secunda, reuocata tamen hac secunda non ideo censeatur reuocata prima: imò licet utraque esset in eodem genere, ut si facultatem haberet dandi vni quinque libros, & alteri vnum, reuocata hac secunda non censeatur prima reuocata. Quod idem cum proportionem dicendum videtur de facultatibus à summo Pontifice concessis: si enim summus Pontifex reuocat vnum priuilegium, vel facultatem alicui religioni concessam, non ideo censeatur reuocare omnia alia priuilegia, vel facultates maiores illi religioni concessas, quarum usus constare potest sine usu illius, quae reuocatur, quod patet ex usu, & praxi: saepe enim Pontifex ex causa reuocat aliquod speciale priuilegium alicuius Ordinis, nec ideo religiosi putant se iam carere aliis omnibus priuilegiis, & facultatibus maioribus: cum ergo Episcopi ex Tridentino haberent duas facultates diuersas, alteram ad dispensandum in irregularitate ex haeresi occulta, alteram ad absoluentem ab haeresi occulta, non est cur reuocata secunda censeatur reuocata prima, cuius usus stare potest sine secunda, nempe ad dispensandum cum haeretico iam absoluto à Pontifice, vel ab alio habente facultatem absoluenti.

131 Solum obitare videntur verba dicti cap. cum illorum, ubi ex carentia potestatis ad absoluentem infertur carentia potestatis ad dispensandum. Ad id tamen dicere possumus ibi non probari ex reuocatione minoris facultatis reuocatum esse maiorem, sed ex carentia minoris probari carentiam maioris. Quando enim vnus habet duas facultates, & auferatur illi minor, non ideo auferatur illi maior, ut diximus, quia potest intercedere causa specialis ut auferatur vna, quae non cogat ad auferendam alteram etiam maiorem. Quando verò aliquis praetendit sibi ex officio competere facultatem ad aliquem actum, tunc bene arguitur ex carentia potestatis ad minus in eodem genere carentia potestatis ad id, quod est plus. Hoc autem videtur esse argumentum, quo Pontifex vtitur in illo textu: non enim negat, posse Episcopis concedi à Pontifice potestatem dispensandi cum haeretico, non concessa eis facultate absoluenti: imò id fieri posse supponit

ibi Pontifex, dum monet Episcopos, quod absque mandato Sedis Apostolicae specialis dispensandi facultatem se nouerint non habere. Habent ergo ex concessione sedis Apostolicae, quando id eis conceditur, quamvis non concedatur facultas absoluenti, quae non solet Episcopis cum commissione ad dispensandum delegari. Quod ergo Episcopi ex se, & sine concessione Pontificis, non possint dispensare cum haeretico, probat bene, quia ex se & sine simili concessione, non possunt illum absolueri: quod quidem est minus, & magis videbatur eis ex officio competere: nam Episcopus ex officio potest ab omnibus peccatis suos subditos absolueri: quam Potestatem abstulit Pontifex quoad absolutionem ab haeresi, eam sibi referuando: dispensatio autem irregularitatis non competit Episcopo ex officio; quia cum irregularitatis sit lex vniuersalis, & Principis superioris, in qua inferior dispensare non potest, non habet ex officio suo Episcopus potestatem dispensandi cum irregulari. Si ergo non potest absolueri haeticum, quod quidem ex officio competere videbatur Episcopo, nisi Papa prohibuisset, quanto minus poterit ex officio, & sine concessione Pontificis dispensare cum haeretico, quod est dispensare in lege superioris, & quod ex officio non competit inferiori: Hoc est argumentum optimum, quod ibi vtrius Innocentius, non verò negat, posse facultatem ad dispensandum concedi à Papa, sine facultate ad absoluentem, aut utraque concessa utramque reuocari, eo ipso, quod facultas ad absoluentem reuocatur: Et haec dicta sunt pro explicatione illius textus, qui magnum negotium facessit Sancio, & Suario, ut diximus, & qui, ne nimium conebat, ab omnibus explicandus videtur.

132 Aduerte tamen, si sermo sit, non de dispensatione simpliciter, ut haeticus conuersus promouetur ad ordines, sed solum ut ministret in iis, quos habebat, potuisse Episcopos de iure antiquo cum haeticis etiam notoriis ad hoc dispensare, ut colligitur ex 7. Synodo, & aliis decretis supra relatis, in quibus statuitur posse eos haeticos recipi in eodem gradu quem habebant, quod necessario intelligendum videtur ex voluntate Episcoporum: nam si sermo esset de summo Pontifice, is potest etiam concedere ut ad altiore promoucantur, ut obseruauit Suarez dicta disp. 43. de censur. num. 6. vnde id concedit Sanchez dicto cap. 25. num. 14. & Suarez ibidem: licet postea disp. 21. de fide, sect. 5. num. 2. id videatur negare. Addunt tamen Pium V. Inquisitori Generali Hispaniae prohibuisse, ne dispensaret, ut promouerentur, vel etiam ut promoti sacerdotes ad ministerium altaris accederent anno 1557. ut refert Penna in director. inquisit. 3. part. quest. 126. comment. 175. Vnde inferunt, Episcopis etiam ablatam hanc potestatem quoad sacerdotes, & à fortiori, nec Episcopos ab haeresi reuerentes posse ab alio, quam à Summo Pontifice, ad actus Pontificales admitti: praesertim cum Episcoporum causa in negotio haeticis sint Papae reueruata in cap. Inquisitores, de haeret. in 6. Hurtado verò disp. 87. sect. 3. §. 27. multum dubitat, quod ablata sit Episcopis ea facultas, Primò quia non satis constat de ea prohibitione: Secundò quia illa prohibitio facta est inquisitori non Episcopis. Tertio quia ad summum facta est pro Hispania, non pro aliis locis: quare concludit, Episcopos in Hispania non posse licet cum sacerdo

sacerdotibus dispensare. Ego credo nec validd, quia causæ hæreticorum ibi auocata sunt ad inquisitores cum Ordinario, qui sine illis non potest in foro externo de hæreticis cognoscere. Si autem inquisitores ibi non possunt cum sacerdote hæretico notorio dispensare, nec Episcopus quidquam sine illis potest in foro externo, Consequens est, vt Episcopi facultas ibi non deferuiat: quod idem erit, vbi cumque Episcopi non possunt sine inquisitoribus de hæreticis cognoscere: nam sicut non possunt sine inquisitoribus condemnare iudicialiter Reum, ita nec in foro externo absolute, vt cum aliis multis probat Diana part. 4. tract. 5. de Confessariis sollicitantibus resol. 53. Aduertendum item est, an ij aliunde incurrerint suspensionem ex eo, quod ordinati sint ab Episcopo hæretico, vel schismatico & quis possit ab ea absolueri: de qua videri potest Suarez disp. 31. de censuris sect. 1. à num. 61. atque etiã, an incurrerint irregularitatem aliam, ex eo quod exercuerint actus ordinis, vel celebrauerint cum excommunicatione, vel suspensione, in qua irregularitate, quando ex delicto non occulto procedit, nemo nisi Summus Pontifex, vel ex eius speciali commissione dispensare potest.

133
Inquisitores
an possint cū
hæretico con-
uerso dispen-
sare in hac
irregularita-
te.

Secundò dubitari solet de inquisitoribus, an possint cum hæretico conuerso dispensare in hac irregularitate. Pro sententia affirmante affert aliquos Auctores Diana 4. part. tract. 8. de officio & potestate inquisitorum resolur. 85: qui fundantur in concessione illa Clementis VI I. suprà relata. Illa tamen loquebatur solum de hæreticis occultis; deinde fuit fortasse solum personalis pro illis, quibus facta fuit. Hurtado dicta disp. 87. §. 31. dicit fortasse posse illos dispensare cum hæreticis occultis pro foro conscientie, de quo tamen constat nobis non potest, nisi ex eorumdem inquisitorum testimonio. Alij absolute negant eos posse dispensare, ita Sanchez dicto capite 25. numero 19. Suarez disputacione 43. de censuris, sessione 1. numero 5. Sanctarellus, & alij quos affert, & sequitur Diana loco citato, & cum id non possint, nisi ex concessione Papæ, quandiu de ea non constat, non est cur aliter dicamus. Et quidem etiam quo ad occultos limitatam fuisse inquisitorum potestatem à Pio V. vidimus supra.

134
An Prælati
regulariū er-
ga suos subdi-
tos.

Dubitari posset de Prælati regularium erga suos subditos; de hoc tamen consulenda sunt privilegia, & facultates singulorum ordinum, quorum Prælati sciunt, quousque eorum facultas ex summorum Pontificum concessione extendatur: nec vidi adhuc reuocationem harum facultatum, nisi earum, quæ viuæ vocis solum oraculo fuerant concessæ. Nam licet facultates ad absoluerendum per Bullam cænæ reuocentur; iam diximus non intelligi & ipso reuocari facultatem concessam ad dispensandum in irregularitate cum eo, qui iam sit legitime absolutus.

S. I.

De Pena infamie.

135
Penam infamie
ipso iure
incurrunt hæ-
retici.

Tertia pœna numerari potest infamia, quam certum est hæreticos ipso iure incurrere, ex cap. excommunicamus 1. §. credentes de hæreticis, & ex cap. statutum. eod. titi. n. 6, & ex cap. Infames 6. quæst. 1. & ex Authent. Gazaros, in

principio Cod. de hæreticis, & ex l. cunctos per-
pulos. Cod. de summa Trinit. & aliis quæ conge-
retur in presenti disp. 21. sect. 5. num. 4. Suarez
notat, hanc infamiam consistere in hoc, quod infamibus omnes portæ ad qualibet dignitates claudantur, iuxta regulam communem in regula infamibus. 88. de reg. iuris in sexto. Vnde hæretici non admittuntur in testes, vt dixit S. Augustin. epist. 50. ad Bonifacium comitem, quia nulla fides debetur testimonio illius, qui fidem negat testimonio diuino; in odium tamen eiusdem hæresis admittuntur testes hæretici ad conuincendam hæresim alterius hæretici. Dubium est, an hæc pœna incurratur ante sententiam, & an ab hæretico occulto.

P. Suarez loco proxime citato in presenti n. 4. & disp. 48. de censuris sect. 1. à num. 16. nimis stricte loquitur dicens incurrere ante sententiam & ab hæretico omnino occulto, qui licet non perdat famam quoad notitiam actualem aliorum, atque adeo non incurrat infamiam quoad substantiam, incurrat eam quoad effectus iuris, qui sunt inhabilitates ad officia, &c. Quare ab illo puncto irritæ erunt actiones exigentes ad sui valorem talem habilitatem; licet plerumque propter communem errorem, & titulum coloratum fortiantur effectus ex lege Barbarius. ff. de offic. Prætor. Ratio autem est, quia alioquin nihil amplius operabitur verbum illud, ipso iure, si expectanda est sententia, à qua si infamia inferatur; iam non à iure, sed ab homine iudice inferetur.

Alij dicunt, non incurrere ante sententiam declaratoriam criminis, licet non requiratur sententia condemnans ad infamiam; ita cum aliis Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 26. num. 1. Hurtado dicta disp. 87. sect. 4. Castro Palao, dicta tract. 4. disp. 4. puncto 4. num. 4. Addunt tamen Sanchez, & Castro Palao, hoc intelligi de infamia iuris, nam infamia facti contrahetur ipso facto, quod crimen notorium fiat, abque alia sententia; quam infamiam facti notat idem Sanchez num. 2. aboleri per factum contrarium.

Posset media via excogitari, & dici, non requiri sententiam declaratoriam criminis ad hanc pœnam incurrendam, sed sufficere notorietatem non solum per sententiam, sed etiam per factum ipsum, ita vt vbi primum crimen factum est publicum, incurratur, & ad hoc addi verba illa ipso iure, quasi lex ipsa posita notorietate abque opera iudicis inferat illam pœnam. Hæreticum tamen occultum, quandiu occultus manet, eam non incurrere, quia licet incurrat alias pœnas spirituales, vt excommunicationem, & similes, id tamen in pœna infamie non procederet etiam quoad illius effectus. Nam effectus infamie non aliter imponuntur in pœnam hæretico, quam vt effectus infamie, ex qua oriuntur si ergo infamia ipsa quoad substantiam non incurratur ab hæretico occulto, vt fatetur Suarez, quia adhuc retinet suam famam, imò, & ius ad illam conservandam; atque adeo peccarent contra iustitiam qui eum infamarent: non potest deficiente causa contrahere inhabilitatem, & alios effectus, qui solum vt effectus infamie deberent incurrere. Nota tamen cum Sanchez vbi supra posse aliunde ratione excommunicationis, vel ex alio capite incurrere ab hæretico occulto aliquam inhabilitatem, & incapacitatem ad beneficia, vel ad aliquam aliam: nunc tamen loquimur de illis effectibus, qui

precise ratione infamiae prouenire deberet. Hanc autem mediam sententiam videtur amplecti Lorca in presenti disp. 47. num. 3. quamvis non satis clare loquatur, & illi fauent plures dicentes, haereticum occultum non incurere infamiam, quos affert Sanchez ubi supra.

138

Dixi, posse hanc viam mediam excogitari, ut satisfaceret praesenti difficultati, & argumentis Suarij. Nolo enim nunc decidere quaestionem aliam magis vniuersalem, an in eiusmodi poenis inhabilitatis ad officia, priuationis vocis, & alias similes requiratur sententia declaratoria criminis ad eas incurrendas, quando in ipsa lege additur, ipso iure, & absque alia declaratione. Scio namque sententiam esse multorum Doctorum, adhuc non incurri ante talem sententiam, de qua videri possunt vltra alios Sanchez lib. 3. de matrimonio disp. 53. a num. 5. & lib. 9. disp. 30. n. 2. & lib. 2. in Decal. cap. 22. num. 20. & cap. 39. n. ultimo, & alij, quos affert Castro Palao 1. tom. tract. 3. disp. 2. puncto 2.

§. II.

De poena priuationis beneficiorum,
& aliis poenis.

139

Haereticus
priuatur be-
neficiis, & of-
ficiis acqui-
sitis, & inha-
bilis redditur.

Quarta poena haeretici est, quod priuatur beneficiis, & officiis acquisitis, & inhabilis reddatur ad futura. Et quidem quod attinet ad futura, non est difficultas, quia cum haereticus sit excommunicatus, atque, si est notorius, sit irregularis, collatio beneficij eo ipso erit irrita. Praesertim cum expresse in iure irrita reddatur talis collatio facta haeretico in cap. 2. §. haeretici, de haereticis in 6. ubi si quid tale factum fuerit, irritum, & inane declaratur, ut cum aliis docet Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 26. num. 4. Obseruat autem Hurtado dicta disp. 87. §. 20. & sequentibus, verba illius textus intelligi de haeretico notorio quare occultus, si sit reconciliatus, & absolutus, non erit incapax beneficij acquirendi cum iam non sit incapax ratione excommunicationis, nec ex alio capite sit haec incapacitas in iure expressa. Quod etiam tenet Castr. Palao 1. tom. tract. 4. disp. 4. puncto 5. §. 2. Addendum tamen videtur, non acquirere ius omnino firmum ad illud beneficium, sed infirmum, & irritabile; nam si postea probabitur in iudicio haeresis praeterita, sicut declarabitur à die commissi criminis priuatus beneficio, quod habebat ante haesim, ut mox videbimus, ita à fortiori declarabitur quoad effectum irrita collatio beneficij facta post haesim. Quod saltem videtur concedendum in sententia communi dicente, confiscari omnia bona haeretici vsque ad sententiam acquisita, etiam si aliqua acquisierit post haesim relictam: & absolutionem in foro conscientiae impetratam, quam cum aliis defendit Suarez disp. 22. sect. 1. num. 15. de quo dicemus disp. sequenti agentes de poenis temporalibus haeticorum: eadem enim ratio videtur de beneficio, ac aliis bonis, ut omnia acquirantur solum amissibiliter, post sententiam subsequenter.

140

An à die co-
missi delicti
incurratur
priuatio be-
neficii ante
haesim ha-
bitam.

Difficultas est de priuatione beneficij ante haesim habiti, an à die commissi delicti incuratur, ita ut ante vllam sententiam amittat reuera haereticus titulum, quem habebat. Prima sententia affirmat quam tenent innumeri ex

Theologis, & Iuristis, quos affert, & sequitur Sanchez dicto c. 26. tom. 6. Suarez etiam disp. 43. de Consumis sect. 1. n. 4. Farinacius, Gonzales, & alij quos affert, & sequitur, Castro Palao, dicto puncto 5. num. 4. Alij dicunt non perdit titulum vsque ad sententiam. Pro qua plures referunt Sanchez ubi supra num. 5. & Suarez in presenti disp. 21. sect. 5. num. 18. qui magna ex parte ad eam accedit moderando id, quod in priori loco de censuris tenuerat.

141

Controuersia haec iam ferè reducitur ad quaestionem de nomine, ut notauit etiam Hurtado dicta disp. 87. sect. 2. §. 15. Quod si aliquid est de re, id non est magni momenti quod attinet, ad praxim. Nam Sanchez, Castro Palao, & alij plures doctores primae sententiae fauentur, non debere haereticum ante sententiam dimittere beneficium antea legitime acquisitum, sed posse illud retinere, percipere fructus, resignare in fauorem tertij, permutare &c. quia ratione possessionis legitima haec omnia potest; quae tamen sequuta sententia rescinduntur, sicut si facta non essent, & repetuntur fructus omnes; imò addit Sanchez num. 8. requiri non solum sententiam, sed sententiae executionem per iudicem factam, ante quam reus non tenetur ex se beneficium dimittere, nisi forte iudex in sententia praeciperet, ut reus beneficium dimitteret. Rursus Suarez in praesenti loco citato, Hurtado dicta sect. 2. & alij concedentes manere titulum, vsque ad sententiam, fatentur tamen sequuta sententia eam retrahere ad diem commissi delicti, & omnia perinde haberi ac si fuissent irrita. Vnde resignatio, vel permutatio, medio tempore facta, non potuit ius firmum, & irrevocabile in alium transferre, sed infirmum, & reuocabile dependenter à sententia, si postea subsequatur: sicut etiam fructus interim percepti manent obnoxij confiscationi, sicut alia bona. Potest item impetrari beneficium illud tanquam iure vacans, quidquid sit an conferri possit non citato illo, qui possidet.

142

An haereticus
medio illo tem-
pore dicendus
sit habere titulum.

Restat ergo solum dissensio, an haereticus medio illo tempore dicendus sit habere titulum, an verò solum possessionem praestantem eisdem effectus, quos praestaret titulus; in quo placet magis modus loquendi Suarij in 2. loco, & Hurtadi, & in quem tandem deuenit Castro Palao ubi supra num. 6. in fine, manere aliqualem titulum vsque ad sententiam, & non meram possessionem: si enim titulum nullum habet, non apparet, quomodo non indigeat noua collatione ad illud beneficium perpetuo retinendum, ad percipiendos, & distrahendos fructus, & ad illud resignandum, & transferendum in alium, in quem non poterit transferre titulum, quo ipse omnino caret. Melius ergo dicitur vel priuarum quidem fuisse titulo sub conditione futura, id est si sententia sequitur, ut loquitur tandem Castro Palao: quare adueniente postea sententia purificatur conditio, & verificatur semper caruisse titulo: vel certe melius dici potest retineri totum titulum, infirmum tamen, & periculo expositum, quatenus ob crimen commissum, si postea probetur, & feratur sententia, poterit non solum priuari, sed per fictionem iuris retrahere sententia ad diem commissi criminis, sicut si eo die titulum perdidisset, licet reuera illum non perdidisset.

Quamvis autem plura decreta afferri soleant ad

ad probandum statim hæreticizum manere priuatum ipso iure beneficiis, ea tamen omnia bene explicant Suarez, & alij, quia in illis omnibus, vel est sermo de priuatione per iudicem exequenda, vel nimium probarent, nempe nec fructus beneficij ante sententiam percipi, aut possideri posse, quod tamen aduersarij non contendunt. Affertur etiam solet motus proprius Pij V. qui incipit, *cum ex Apostolatus*, & refertur à Peña in fine directorij inquisit. inter litteras Apostolicas, vbi Pius V. beneficia ob hæresim vacantia referuat Apostolicæ Sedis prouisioni: unde arguere volunt, quod ipso iure vacent. Sed tamen ipse Pontifex non decernit, quando vacent: an post, an ante sententiam, sed solum vult quodcumque vacent, pertinere ad prouisionem Sedis Apostolicæ.

Aduertunt prædicti Doctores, lata sententia exigendos esse pro fructu omnes ab hæretico perceptos, nec posse ab ipso partem aliquam retineri eo prætextu, quod sit pars correspondens ministerio, & labori a se exhibito: cum enim bona omnia hæretici confiscantur, pars illa etiam labori correspondens debet confiscari, ita Sanchez n. 11. Castro Palao vbi supra num. 6. post medium, & Hurtado vbi supra §. 18.

144 Dubium est, an si hæreticus resipiscat, possit, & debeat etiam in foro externo sua beneficia retinere. Aliqui affirmant, & colligunt ex cap. *ad abolendam*, versiculo *presenti* de hæreticis, vbi postquam dictum est, hæreticum omni beneficio, & officio spoliatum Ecclesiastico, relinquendum esse Curiaæ sæculari, additur; *nisi continuo post deprehensionem erroris ad fidem Catholicam uertatur, sponte recurrere, & errorem suum ad arbitrium Episcopi regionis publicè confiteri abiurare, & satisfactionem congruam exhibere.* Affertur etiam ab Hurtado §. 24. ex Bonifacio VIII. in cap. *statutum*, de hæreticis in 6. vbi statutum prædecessorum suorum, quod hæretici, & eorum filij non admittantur ad aliquod beneficium moderatur, & postea addit, hoc intelligendum, de hæreticis, qui non egerunt penitentiam. Hic tamen textus parum urget, quia illa exceptio penitentium refertur solum ad penam, & inhabilitatem filiorum: quamuis enim antea de hæreticis, & eorum filiis, actum fuerat, postea id, quod dictum fuerat de filiis, limitat Pontifex dicens, id intelligi solum de filiis eorum, qui sine penitentia decesserunt: non dixit intelligi solum de hæreticis, qui penitentiam non egerunt, sed de filiis eorum.

145 Alij tamen vniuersaliter dicunt, non obstante penitentia, priuari suis beneficiis. Alij distinguunt; nam si seipsum deferat sponte, vt absoluantur, vel certe, quandiu durat tempus gratiæ, seu ante receptas probationes fateatur, & conuertatur, dicunt, non priuandum beneficiis. Alij id extendunt ad totum tempus ante sententiam definitiuam. Auctores eorum sententiarum vide apud Castro Palao vbi supra num. 7. Ego puto in primis eos, qui se sponte deferunt, vt absoluantur, etiam si non in solo foro conscientia, sed etiam iudicialiter absoluantur, posse retinere sua beneficia, quia illi non tam per sententiam damnantur vt hæretici, quam absoluntur, & hanc credo esse praxim. Quando verò ab alijs deferuntur, & per sententiam declarantur, & condemnantur tanquam hæretici, priuatio beneficiorum

consequitur iure ipso, nec videtur posse ab inquisitoribus impedi, sed à solo summo Pontifice, vt fatentur Sanchez vbi supra n. 13. Castro Palao num. 8. Hurtado §. 24. Quod tamen videtur intelligendum, nisi inquisitores facultatem habeant temperandi, aut remittendi aliquando ex causa rationabili penas non solum, quæ ab homine imponendæ essent, sed quæ ab ipso iure sine iudicis ministerio imponuntur, qualem diximus esse beneficiorum priuationem.

Pœna hæc extensa est in cap. *quicumque* §. *ad hæc*, de hæreticis in 6. ad eos, qui ad preces hæreticorum, vel credentium, receptatores, defensorum, vel fautorum eorum, dignitates, personatus, & quæcumque alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, quos Papa ex tunc eis priuat in perpetuum: imò si scienter acceperunt, prohibet ne ad alia vel similia in perpetuum admittantur: Circa quem textum Castro Palao vbi supra num. 9. notauit Primò, preces debere esse efficaces. Secundò hoc ipsum constare debere accipienti: quod secundum verissimum est loquendo de inhabilitate ad alia beneficia, ad quam incurrendam Pontifex addidit conditionem illam, quod scienter acceperit, quod tamen cum ad alia non addiderit, imò si condistinxit vnum casum ab alio, non video, quo fundamento possit ad primam etiam priuationem exigi. Nec mirum quod ignoranter accipiens priuetur beneficiis, enim potuit fieri in odium personæ intercedentis, vt contingit in Simonia per tertium casum, & in ordinato ab hæretico, aut excommunicato, & alijs multis. Magis credo id, ad quod aliquantulum inclinatur idem Auctor ibi, nempe inhabilitatem ad alia beneficia, non esse penam ipso iure incurrendam, sed iudicis ministerio, cum Pontifex solum dicat, non admittantur.

Aliæ pœnæ spirituales addi solent, de quibus Suarez in *presen. dist. dist. 2.1. sect. 5. a. n. 6.* nempe priuatio potestatis ordinis, & Iurisdictionis spiritualis. Quod attinet tamen ad potestatem ordinis, certum est, eam non admitti per hæresim, cum sit indebilis, quare hæreticus reconciliatus non indiget noua ordinatione, vt possit ordinis actus exercere, atque etiam durante hæresi valde eos exercet. Quod Suarez num. 11. extendit ad sacramentalia, qualis est consecratio Ecclesiæ, benedictio aquæ, & similia, quæ licet fortasse Ecclesia possit reddere irrita, non tamen id inuenitur fecisse, nec expediebat, vt qui valde potest consecrare Eucharistiam, non possit valde eam benedicere. Prohibetur tamen hæreticus durante hæresi, eos actus exercere, cum sit excommunicatus. Imò aliqua huiusmodi, si ab hæretico fiant, Ecclesia reddit irrita quoad vsum, quatenus ordinatus ab hæretico: g. prohibet ne ministrat in ordine suscepto: quo pacto intelligitur aliqui antiqui dicentes eam ordinationem irritam esse.

Quod denique attinet ad Iurisdictionem spirituales: certum est per hæresim, & eius excommunicationem deperdi ex parte hæretici, quod commune est omnibus excommunicatis, excommunicatione maiori. Dixi, ex parte hæretici; quia post Extraneam Antem *Ad custandam*, possunt alij fideles licite in omnibus communicare cum excommunicato non denunciato, & ab illo recipere absolutionem validam, sicut alij omnes

omnes actus iurisdictionis Ecclesiasticæ, & spiritualis validi erunt, licet ipse excommunicatus illicitè ex parte sua eos exerceat, saltem quando non est ab aliis requisitus, quod pertinet ad materiam de censuris, nec habet aliquid speciale in hæretico, ut notavit idem Suarez n. 15.

DISPUTATIO XXIV.

De pœnis temporalibus, & corporalibus hæreticorum.

SECTIO I. De pœna confiscationis bonorum hæreticis imposita.

II. De pœnis corporalibus, & in primis de pœna capitali.

III. De aliis pœnis corporalibus, & temporalibus.

NOTITIA, & praxis harum pœnarum ferè tota pertinet ad forum externum, & ideo latè de iis agunt doctores Iurista, quamvis ex Theologis satis diffusè de his egerint Sanchez dicto lib. 2. in Decal. & Castro Palao dicto tract. 4. qui videri possunt. Ego enim Theologo solum offeram notitiam brevem ad dirigendam conscientiam pœnitentis, vel consulentis, reliqua verò apud Iuristas, vel apud prædictos Theologos videre poterit, occurrente fortasse casu difficiliore, qui latissimè omnia profequuntur.

SECTIO I.

De pœna confiscationis bonorum hæreticis imposita.

Errum est, hanc pœnam tam iure Canonico, quam Civili hæreticis esse impositam, in l. *Manicheos*, cum duabus sequentibus; Authent. *Gazaros* Cod. de hæret. *liquisquis*, & l. *ultima* Cod. ad leg. Iuliam Maiest. & l. *ultima* Cod. de honor. præscript. in cap. *vergentes*: de hæret. cap. *secundum leges*, eod. tit. in 6. Quamvis autem hæc pœna redundet aliquando indirectè in damnum filiorum Catholicorum, & ideo olim ea bona dabantur filiis Catholicis, qui in ea successuri erant, saltem quoad legitimam: quod etiam approbatum fuit in Concil. Toleran. 4. cap. 60. relato in cap. *Iudei* 1. q. 4. Postea tamen in totum applicata fuerunt fisco propter criminis atrocitatem, & damnum illud filiorum per accidens est: sicut enim idem damnum incurrit fisco, si parens ludo, vel scortationibus bona dissipasset, sic parente Reo facto læsæ Maiestatis diuina, censetur quod æquivalenter is bona sua dissipavit, cum eo ipso, ea omnia fisco obligata reddiderit.

² Dubitatur primò, An hæc pœna incurrat ipso iure à die criminis commissi, & ante sententiam criminis declaratoriam. Sententia negans tribui solet Soto, lib. 1. de *Instit. quest.* 5. & Nauarro in *summa* cap. 23. num. 66. sed tamen Suarez in *presenti* disput. 21. sect. 2. num. 4. bene *Card. de Lugo* de *virtute Fidei* diuina.

eos Auctores explicat distinguens inter confiscationem, & priuationem bonorum: & dicit hæc secundam non incurri ante sententiam, de qua loquuti sunt illi doctores, quia ut mox videbimus non possunt ab hæretico auferri bona, ante sententiam. Pœna tamen confiscationis incurritur à die commissi criminis, quando lex non committit iudici, ut eam imponat, sed lex ipso iure imponit, prout fit in casu hæresis, ut constat ex dicto cap. *Cum secundum leges*. Constat etiam à posteriori ex effectibus; quia alienationes illo medio tempore factæ ab hæretico in præiudicium fisci postea sequuta sententia rescinduntur, ut suppono ex dicendis: ergo iam erat fisco ius aliquod acquisitum, nempe per pœnam confiscationis incurram: nam confiscari bona nihil aliud est, quam dare fisco ius ad illa bona. Hinc oritur alius effectus, quod scilicet mortuo hæretico ante sententiam, & antequam accusetur si postea iuridicè constat de hæresi defuncti, & condemnatur possunt eius bona ab hæredibus repeti, quod in aliis criminibus communiter non fit, nec hæres potest conueniri, nisi lis contestata iam fuisset ante mortem delinquentis, ut habetur in l. *ex indiciorum* ff. de accusationibus. Habebat ergo iam fisco à die criminis ius contra bona hæretici, ratione cuius bona manent obligata & transeunt cum suo onere. Hæc autem pœna confiscationis incurritur, etiam si hæresis sit omnino occultata dum tamen sit externa, ut cum aliis notat idem Suarez ubi supra numero septimo.

Hinc oritur secundum dubium, an hæc pœna locum habeat circa bona solum, quæ tunc habet hæreticus, quando peccat, An etiam circa omnia futura. Prima sententia dicit, comprehendere omnia bona, etiam acquisita post sententiam. Secunda dicit solum comprehendere bona, quæ habebat tempore delicti, non verò quæ acquirunt postea ante sententiam. Auctores videri possunt apud Sanchez dicto lib. 2. in Decalog. c. 14. Cæterum primam sententiam omnes ferè recipiunt: & constat ex cap. *filius* versic. *verum cum talis*, de pœnis, lib. 6. ex l. *si mandauero* §. *is cui* ff. mandati, in quibus regula generalis traditur, quod post publicationem bonorum, si quid de nouo Reus acquirit, sibi acquirit, & non fisco, nec aliquid speciale quoad hoc in hæresi statuitur. Videatur Suarez ubi supra numero 13.

Difficultas est de bonis acquisitis medio illo tempore inter crimen, & sententiam. Et quidem si hæresis durauit toto illo tempore, non potest esse questio, quia totum illud est tempus criminis commissi, quo sicut successivè durat crimen ita successivè incurritur pœna confiscationis bonorum, iam tunc acquisitorum. Vnde etiam si post primam hæresim pœnitentiam egisset, si tamen postea iterum peccauit hæresi externa, certum videtur confiscari omnia bona tempore pœnitentiae acquisita, cum vltimum delictum afferat nouam pœnam confiscationis bonorum præsentium. Aduertit autem bene Suarez num. 14. etiam si actus hæresis transeat, quandiu tamen non retractatur, omnia bona, quæ successivè acquiruntur esse confiscationi obnoxia, quia censetur virtualiter hæresis manere, & quia ille verè adhuc est, & dicitur hæreticus, & omnia hæretici bona confiscantur. Nec dissentit Sanchez dicto lib. 2. c. 14. num.

LLI

num.